

**ผลการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และจิตสำนึกความรักชาติ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา**

**Effects of Learning Management Using Various Learning Activities on
Learning Achievement and Patriotic Consciousness in the Course Soc. 30217:
Songkhla Study of Mathayom Suksa 5 Students
at Hat Yai Wittayalai Somboonkulkanya School, Hat Yai District,
Songkhla Province**

วิชัย วงศ์สุวรรณ

Wichai Wongsuwan

ครูชำนาญการพิเศษ ดร. ประจักษ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย (2) เปรียบเทียบจิตสำนึกความรักชาติก่อนเรียนกับหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา จำนวน 31 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ และ (4) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ระดับจิตสำนึกความรักชาติของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนนักเรียนมีจิตสำนึกรักชาติมากที่สุด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 และหลังเรียนนักเรียนมีจิตสำนึกรักชาติมากที่สุดเพิ่มขึ้นเป็น 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จิตสำนึกความรักชาติ

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare learning achievements of Mathayom Suksa 5 students before and after learning the Soc. 30217: Songkhla Study Course under the learning management using various learning activities; (2) to compare levels of patriotic consciousness of Mathayom Suksa 5 students before and after learning the Soc. 30217: Songkhla Study Course under the learning management using various learning activities; and (3) to study the satisfaction with learning management using various learning activities in the Soc. 30217: Songkhla Study Course of Mathayom Suksa 5 students. The sample consisted of 31 Mathayom Suksa 5 students of Hat Yai Wittayalai Somboonkulkanya School, who enrolled in the Soc. 30217: Songkhla Study Course during the second semester of 2016 academic year, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) learning management plans, (2) a learning achievement test, (3) a scale to assess patriotic consciousness, and (4) a scale to assess the student's satisfaction. Statistics used for data analysis included the percentage, mean, standard deviation, and t-test (dependent). The research findings were as follows: (1) the post-learning achievement scores of the students were significantly higher than their pre-learning counterpart scores at the .01 level; (2) the post-learning patriotic consciousness level was higher than the pre-learning patriotic consciousness level, only 7 students (22.58 percent) had the pre-learning patriotic consciousness at the highest level and after learning, the patriotic consciousness level at highest level increased to 15 students (48.39); and (3) the students were satisfied with the learning management using various learning activities at the highest level

Keywords: Various learning activities, Achievement, Achievement Patriotic Consciousness.

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยสะท้อนจากพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปฏิรูปครู ปฏิรูปโรงเรียน และปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ ในประเด็นของหลักสูตรได้เน้นการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบ และแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การสร้างระเบียบวินัย การมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสังคมไทยในอนาคต (สำนักพัฒนาวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557, น. 1)

ความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว โดยจะเห็นได้

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้ระบุเกี่ยวกับความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย คือ ข้อ 4 ที่ระบุว่า “มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นเป็นวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” และข้อ 5 ระบุว่า “มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 5)

ขณะเดียวกันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ข้อ และในส่วนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย คือ ข้อ 1 ระบุว่า “รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์” และข้อ 7 ระบุว่า “รักความเป็นไทย” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 7)

แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่าสภาพสังคมไทย อาจส่งผลต่อความเป็นไทยและความมั่นคงของชาติ อาทิ การขาดความละเอียดอ่อนต่อการกระทำที่ผิดทำนองคลองธรรม และจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพต่างๆ ความย่อหย่อนทางคุณธรรมและจริยธรรม ความเห็นแก่ตนยิ่งกว่าส่วนรวม การขาดวินัยในตนเองและสังคมที่ขาดระเบียบ การถูกรบกวนด้วยลัทธิวัตถุนิยม สภาพแวดล้อมในทางลบของภาษาไทย และความบกพร่องในกิริยามรรยาทและบุคลิกไทย สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า “คนไทยขาดสำนึกในความเป็นไทยหย่อนในความรักชาติและวัฒนธรรมไทย” (ปัญญา รุ่งเรือง, 2547, น. 1)

ด้วยสภาพดังกล่าวจึงส่งผลทำให้คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดค่านิยมหลัก 12 ประการขึ้น เพื่อสร้างคนไทยที่เข้มแข็งนำไปสู่การสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง สำหรับค่านิยมหลักที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ประกอบด้วยค่านิยมหลักข้อที่ 1 “มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน” และค่านิยมหลัก ข้อที่ 5 “รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันงดงาม” และค่านิยมหลัก ข้อที่ 12 “คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง” (สำนักพัฒนาวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557, น. 1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดังจะเห็นได้จากกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับความรัก และภาคภูมิใจในชาติ คือ ข้อ 3 ระบุว่า “ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 5) โดยสาระการเรียนรู้ดังกล่าวได้ถูกกำหนดไว้ในสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลง

ของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น และมาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจในความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 78 – 89) มาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าวถูกกำหนดใช้เป็นรายวิชา พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็สามารถพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในชาติ ได้ นั่นคือ การพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ดังที่สิริวรรณ ศรีพหล (2558, น. 49) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สรุปความว่า “การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง การศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นมาของท้องถิ่น ว่า มีประวัติและพัฒนาการมาอย่างไร เผ่าพันธุ์บรรพบุรุษ คือใคร มาจากไหน และบรรพบุรุษได้สร้างท้องถิ่นมาอย่างไร ทั้งความเจริญและความเสื่อม เพราะเหตุใด มรดกความเจริญของท้องถิ่นที่ตกทอดจากบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบันมีอะไรบ้าง และประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นว่า ท้องถิ่นได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอาณาจักรไทยในประวัติศาสตร์อย่างไรบ้าง การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตน จะนำไปสู่ความเข้าใจในท้องถิ่นของตน จนเกิดจิตสำนึกของความรัก ความภาคภูมิใจ และความผูกพันในท้องถิ่นซึ่งเป็นแผ่นดินเกิด เมื่อเกิดความรัก และความผูกพันแล้ว ย่อมที่จะมีความหวงแหน และเป็นแรงผลักดันในการมุ่งพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญสืบไป เมื่อนักเรียนมีความรักในท้องถิ่นแล้ว สามารถพัฒนาจากสำนึกความรักในท้องถิ่นไปสู่ความรักชาติในที่สุด”

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ตระหนักและเห็นความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย จึงได้จัดทำหลักสูตรรายวิชาสงขลาศึกษาขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ “ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา มีจิตสำนึกในความรักชาติ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในฐานะเป็นพลเมืองของจังหวัดสงขลา (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2551, น. 78 - 84) ทั้งนี้หากผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของชาติ ของท้องถิ่น เข้าใจถึงความเสียสละของบรรพบุรุษ มีความภูมิใจในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชาติตน ความเข้าใจและภาคภูมิใจดังกล่าวจะนำนักเรียนสู่สำนึกความรักชาติในที่สุด (สิริวรรณ ศรีพหล, 2558, น. 38)

จากจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา และค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่ประกาศโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช) ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกัน คือต้องการให้ผู้เรียนมีความรักชาติ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งก็คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักชาตินั่นเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกความรักชาติ นั้น สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, น. 4-6) ได้เสนอแนะไว้ว่า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านนัยสำคัญ 6 เรื่องคือ 1) ประวัติความเป็นมา หรือรากเหง้าของความเป็นไทย 2) สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายความเป็นชาติ 3) บรรพบุรุษ 4) สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย 5) วัฒนธรรมไทย และ 6) ภูมิปัญญาไทย นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมโดยผ่านเนื้อหาในกลุ่มสาระประวัติศาสตร์แล้ว การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกความรักชาติ นั้นมีหลากหลายวิธีเช่นกัน ดังที่สิริวรรณ ศรีพหล (2558, น. 86 - 210) ได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกความรักชาติ ไว้หลากหลายกิจกรรม อาทิ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษานอกสถานที่ การจัดทำโครงงานประวัติศาสตร์ การจัดกิจกรรม การเขียน การอ่าน การพูด การแสดง และการใช้เพลง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การจัดกิจกรรมค่ายประวัติศาสตร์รวมทั้งการใช้แหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ พบว่า มีวิธีการสอนหรือวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธีที่สามารถผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ได้สูงขึ้น อาทิ การศึกษางานวิจัยของ จิตติรัย ไชยวงศ์ (2554) และ สมนึก อ่อนแสง (2555) โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์งานวิจัยของ พิสมัย เดิมสันเทียะ (2555) มณีรัตน์ พิมพารณ์ (2555) และสุดา ทองแข่ง (2556) โดยใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน งานวิจัยของ จุฑาภรณ์ หวังกุลล่า (2557) โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จากผลการศึกษางานวิจัยดังกล่าวพบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ามีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธีดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา สว30217 สงขลาศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับ การนำแหล่งวิทยาการในชุมชน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความน่าสนใจ และความเข้าใจในสาระที่กำลังศึกษามากยิ่งขึ้น ดังที่ สุมาลี สังข์ศรี (2557, น. 1 – 22) สุนันทา เต็งเฉีย (2546, น. 7 – 8) และ Kenworthy (1962, p. 167) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งวิทยาการในชุมชน สรุปความว่า “การใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเร้าความสนใจ ไม่รู้สึก เบื่อหน่าย และทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้มากขึ้น “ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสมัย เดิมสันเทียะ (2555) มณีรัตน์ พิมพารณ์ (2555) และสุดา ทองแข่ง (2556) ได้นำแหล่งวิทยาการในชุมชนไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ พบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 นอกจากนั้นการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ยังสามารถปลูกฝังจิตสำนึกในความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียนได้เช่นกัน ดังที่ สิริวรรณ ศรีพหล (2554, น. 381 – 391) กล่าวว่า “แหล่งวิทยาการเรียนรู้ในระดับท้องถิ่น เป็นแหล่งวิทยาการที่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จะต้องศึกษาข้อมูลให้ลึกซึ้ง เพื่อจะได้นำไปใช้ประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนสาระประวัติศาสตร์ไม่น่าเบื่อ และมีชีวิต

นอกจากนั้นยังสามารถสร้างความภาคภูมิใจ ความรัก ความหวงแหนให้กับผู้เรียนในฐานะที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี” และหากสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิด ความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นได้ก็จะนำไปสู่สำนึกความรักชาติในที่สุด ดังที่ สิริวรรณ ศรีพหล (2558, น. 49) กล่าวว่า ท้องถิ่นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชาติ และเป็นรากฐานของชาติ หากนักเรียนมีความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นแล้ว ก็ย่อมสามารถพัฒนาไปสู่ความรักชาติในที่สุด

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตสำนึกความรักชาติของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกความรักชาติก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา

นิยามศัพท์

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายกิจกรรมมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ในรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา ได้แก่

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
- 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากการศึกษานอกสถานที่
- 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน
- 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากการอ่าน การเขียนและการพูด โดยการอ่าน ได้แก่ การอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองสงขลา การเขียน ได้แก่ การทำหนังสือพิมพ์ และการพูด ได้แก่ การนำเสนอแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ความรู้ ความเข้าใจในการเรียนเพื่อวัดผลรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ มหากษัตริย์กับเมืองสงขลา สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

3. จิตสำนึกความรักชาติ หมายถึง ความเข้าใจ ความรัก ความสำนึกและภาคภูมิใจของนักเรียนที่มีต่อภูมิหลังทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา สถาบันพระมหากษัตริย์กับเมืองสงขลา ความเสียสละของบรรพบุรุษ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของเมืองสงขลา โดยความเข้าใจ ความรัก ความสำนึกและภาคภูมิใจดังกล่าวນำนักรเรียนสู่สำนึกความรักชาติในที่สุด

4. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส 30217 สงขลาศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ และด้านพฤติกรรมครูผู้สอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยสามารถแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถสร้างจิตสำนึกความรักชาติให้กับผู้เรียนได้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระประวัติศาสตร์ต่อไป

2. ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตสำนึกความรักชาติ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ส 30217 สงขลาศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นไป เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กำหนดให้รายวิชา ส 30217 สงขลาศึกษาเป็นรายวิชาเลือกเสรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ส 30217 สงขลาศึกษา จำนวน 31 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่ใช้การทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพอย่างไร รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จำนวน 13 แผน 26 คาบ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา

2.2.2 แบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ

2.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเอกสารเกี่ยวกับการทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมสำนึกความรักชาติจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

3.1.3 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษาจากหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2551 : 290 – 292)

3.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สงขลาศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 13 แผน 26 คาบ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากนอกระบบที่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากการอ่าน การเขียน และการพูด

3.1.5 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

3.1.6 นำแผนการเรียนรู้ดังกล่าวมาปรับปรุงก่อนทดลองใช้

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

3.2.3 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

3.2.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีค่าความยากอยู่ระหว่าง .50 - .80 และมีค่าความเที่ยง .80

3.2.5 ปรับปรุงแบบทดสอบก่อนนำไปใช้ทดลอง

3.3 แบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกความรักชาติ

3.3.2 สร้างแบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ โดยสร้างเป็นแบบวัดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ

3.3.3 นำแบบวัดจิตสำนึกความรักชาติไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

3.3.4 นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ทดลอง

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และการประเมินความพึงพอใจ

3.4.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เป็นแบบวัดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

3.4.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

3.4.4 นำแบบประเมินดังกล่าวมาปรับปรุง ก่อนนำไปใช้ทดลอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา และแบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ ก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้น จำนวน 13 แผน รวมเวลา 26 คาบ

4.3 นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา และแบบวัดจิตสำนึกความรักชาติ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ครบ 13 แผน รวมเวลา 26 คาบ

4.4 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test for dependent sample)

5.2 การเปรียบเทียบจิตสำนึกความรักชาติ ก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบจิตสำนึกความรักชาติ ก่อนเรียน กับ หลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลปรากฏดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับจิตสำนึกรักชาติก่อนและหลังเรียนทางระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

ระดับจิตสำนึกรักชาติ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ระดับมากที่สุด	7	22.58	15	48.39
ระดับมาก	17	54.84	14	45.16
ระดับปานกลาง	7	22.58	2	6.45

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับจิตสำนึกรักชาติระดับมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 รองลงมา ได้แก่ ระดับมาก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84 และรองลงมาอีกระดับ ปานกลาง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 ส่วนหลังเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับจิตสำนึกรักชาติ ระดับมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมา ได้แก่ ระดับมาก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 และ รองลงมาอีก ได้แก่ ระดับปานกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา พบว่าความพึงพอใจของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตสำนึกความรักชาติ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา และมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา ผู้วิจัยได้นำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายหลายวิธีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยายร่วมกับสื่อผสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการอ่าน การเขียน และการพูด ซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย เดิมสันเทียะ (2555) มณีรัตน์ พิมพากรณ์ (2555) และสุดาทองแข่ง (2556) ใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 การศึกษา งานวิจัยของ จุฑาภรณ์ หวังกุลล่า (2557) ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้นำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา จึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

นอกจากนั้นจากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านพฤติกรรมครูผู้สอน พบว่า ทุกประเด็นนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ซึ่งอารมณ์และเจตคติของผู้เรียนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ วรรณิ ลิ้มอักษร (2546, น. 71) ได้กล่าวว่า อารมณ์ และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันการศึกษา ต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอน มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความ

และจิตสำนึกความรักชาติ รายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สนใจ อยากรู้ อยากเห็น ทุ่มเท่าความสามารถในการเรียนอย่างเต็มที่ จนประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976, p. 139) และคลอสไมเออร์ (Klausmeier, 1980, pp. 320 – 321) ได้กล่าวไว้ว่า ทศนคติของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรายวิชา ส30217 สงขลาศึกษา โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ในด้านพฤติกรรมครูผู้สอน พบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. การเปรียบเทียบจิตสำนึกความรักชาติก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย พบว่านักเรียนมีจิตสำนึกความรักชาติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ที่ผลเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกิจกรรมหลากหลายวิธีมาใช้ ทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดทำโครงงานประวัติศาสตร์ กิจกรรมการอ่าน การเขียน ฯลฯ ซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมจิตสำนึกความรักชาติ ให้กับผู้เรียนได้ ดังที่ สิริวรรณ ศรีพหล (2558, น. 89 – 152) ได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกความรักชาติ ไว้หลากหลายกิจกรรม อาทิ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษาออกสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การจัดทำโครงงานประวัติศาสตร์ การจัดกิจกรรมการเขียน การอ่าน การพูด การแสดง และการใช้เพลง การจัดกิจกรรมค่ายประวัติศาสตร์ การใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน เป็นต้น นอกจากนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้ตระหนักและภาคภูมิใจต่อรากเหง้าของตนเอง สถาบันพระมหากษัตริย์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของตนเอง รวมทั้งการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติในแหล่งวิทยาการในชุมชน ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกความรักชาติ ได้เช่นกันดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, น. 6 – 7) กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยให้กับผู้เรียนไว้ 6 ประการ ประกอบด้วย 1) กระตุ้นกระตุ้น เพื่อให้เกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ 2) สร้างความตระหนักในความสำคัญของเรื่องที่เรียน 3) การมีส่วนร่วมในบทเรียน 4) การไตร่ตรอง โดยให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์เรื่องที่เรียน 5) การตรวจสอบ และ 6) การแลกเปลี่ยน หรือการย้อนพินิจถึงประโยชน์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทั้งภูมิหลังทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา สถาบันพระมหากษัตริย์กับเมืองสงขลา บรรพบุรุษ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของเมืองสงขลา มาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกความรักชาติได้ ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, น. 4-6) ได้เสนอแนวทางการสอนให้เยาวชนไทยเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ และสืบทอดต่อไปนั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านนัยสำคัญ 6 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมา หรือ

รากเหง้าของความเป็นไทย 2) สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายความเป็นชาติ 3) บรรพบุรุษ 4) สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย 5) วัฒนธรรมไทย และ 6) ภูมิปัญญาไทย

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รายวิชา สว30217 สงขลาศึกษา พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบบรรยายร่วมกับการใช้สื่อ ส่วนการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ผู้วิจัยได้นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งวิทยาการในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดขึ้น ดังที่ สุนนทา เต็งถึ้ง (2546, น. 7 – 8) สุมาลี สังข์ศรี (2557, น. 1 – 22) และ Kenworthy (1962, p. 167) ได้กล่าวถึงประโยชน์หรือความสำคัญของแหล่งวิทยาการในชุมชน สรุปว่า “ช่วยเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และทำให้นักเรียนสนุกสนาน สนใจ และตื่นตัว”

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการนำวิธีสอนอย่างหลากหลายวิธีทั้งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับการสื่อผสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำโครงงาน การจัดกิจกรรมเขียน (การทำหนังสือพิมพ์ และการทำแผ่นภาพโปสเตอร์) กิจกรรมการอ่าน (อ่านเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เมืองสงขลา แล้วสรุป) และกิจกรรมการพูด (ให้นักเรียนนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเมืองสงขลา พร้อมจัดทำเป็นคลิปวิดีโอ) สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และขณะเดียวกันสามารถพัฒนาจิตสำนึกความรักชาติของนักเรียนได้สูงอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ครูควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้เข้าใจก่อนที่จะนำไปใช้
- 1.2 ครูควรเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ในการพานักเรียนไปยังสถานที่ทางประวัติศาสตร์ โดยวางแผนล่วงหน้า และจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกรักชาติของนักเรียนแต่ละระดับชั้น
- 2.2 ควรนำรูปแบบการสอนอื่นๆ มาใช้พัฒนาจิตสำนึกรักชาติวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทยคุรุสภาลาดพร้าว.

จุฑาภรณ์ หวังกุลลา. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างวิธีสอนแบบโครงงานกับวิธีสอนแบบปกติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

จิตาธิปไตย ไซยวงศ์. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ : วัดหลวง จังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, อุดรดิตถ์.

ปัญญา รุ่งเรือง. (2547) “การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ความรักชาติและรักวัฒนธรรมไทย *Establishment of Thainess, Love of Nation and Thai Culture*” เรื่องเต็มการประชุมทางวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 42 สาขาศึกษาศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาคหกรรมศาสตร์.

พิศมัย เดิมสันเทียะ. (2555). *การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์จากการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน วิชาประวัติศาสตร์ ส31103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

มณีนรัตน์ พิมพ์ภรณ์. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หน่วยการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ในชุมชนพรมนิมิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพรมนิมิต จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา. (2551). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.

วรรณิ ลิ้มอักษร. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)*. สงขลา : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สมนึก อ่อนแสง. (2555). *ผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคจิกรอว์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

สำนักพัฒนาวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อสร้างสำนึก*

ความเป็นไทย. เอกสารประกอบการอบรมวิทยากรแกนนำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง (อค์สำเนา).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2554). *การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา The Management of
History Instruction in School*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2558). *ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียนโดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทาง
ประวัติศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สุดา ทองเซ่ง. (2556). *ผลของการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านร่มโพธิ์ทอง เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านร่มโพธิ์ทอง
จังหวัดยะลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สุนันทา เต็งเฉียง. (2546). *การใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร
พื้นฐาน (ง 014)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.

สุมาลี สังข์ศรี. (2557). *หน่วยที่ 1 แหล่งวิทยาการชุมชนในสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. ใน
ประมวลสาระชุดวิชา แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการศึกษาจากระบบ หน่วยที่ 1 – 7. (น. 1-1 - 1-41).*
นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Bloom, B.S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill Book.

Kenworthy, L.S. (1962). *Guide to social studies teaching in secondary school*. Belmont California:
Woodworth.

Klausmeier, H.J. (1980). *Learning and teaching concepts : a strategy for testing application of theory*.
New York: Academic Press.